

PUBLISKĀS ĀRTELPAS LABIEKĀRTOŠANA.
VIDE, PROJEKTĒŠANAS METODEDES UN DIZAINA ELEMENTI

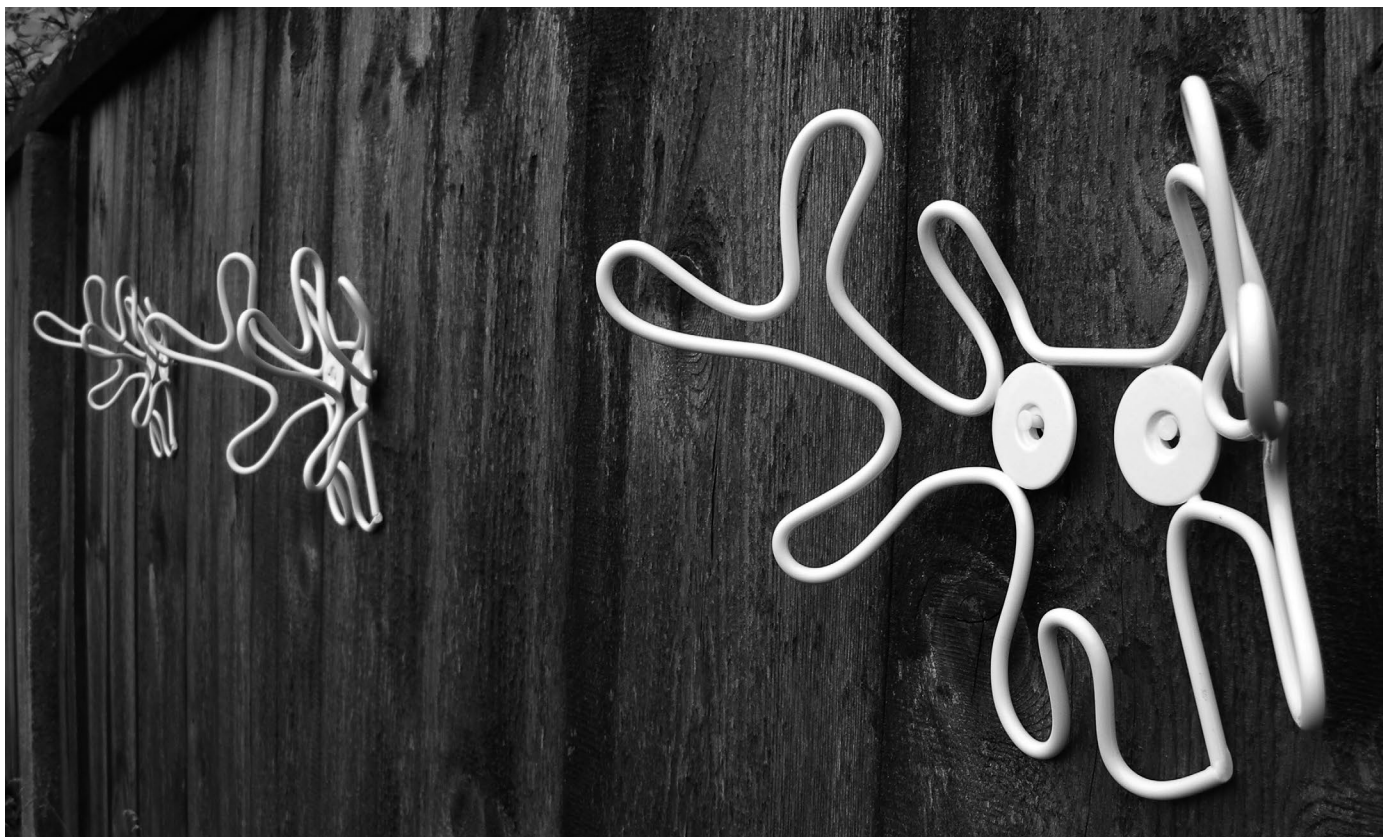
Juris Krūmiņš

Latvijas Mākslas akadēmijas Dizaina nodaļas profesors
mākslinieks, dizainers

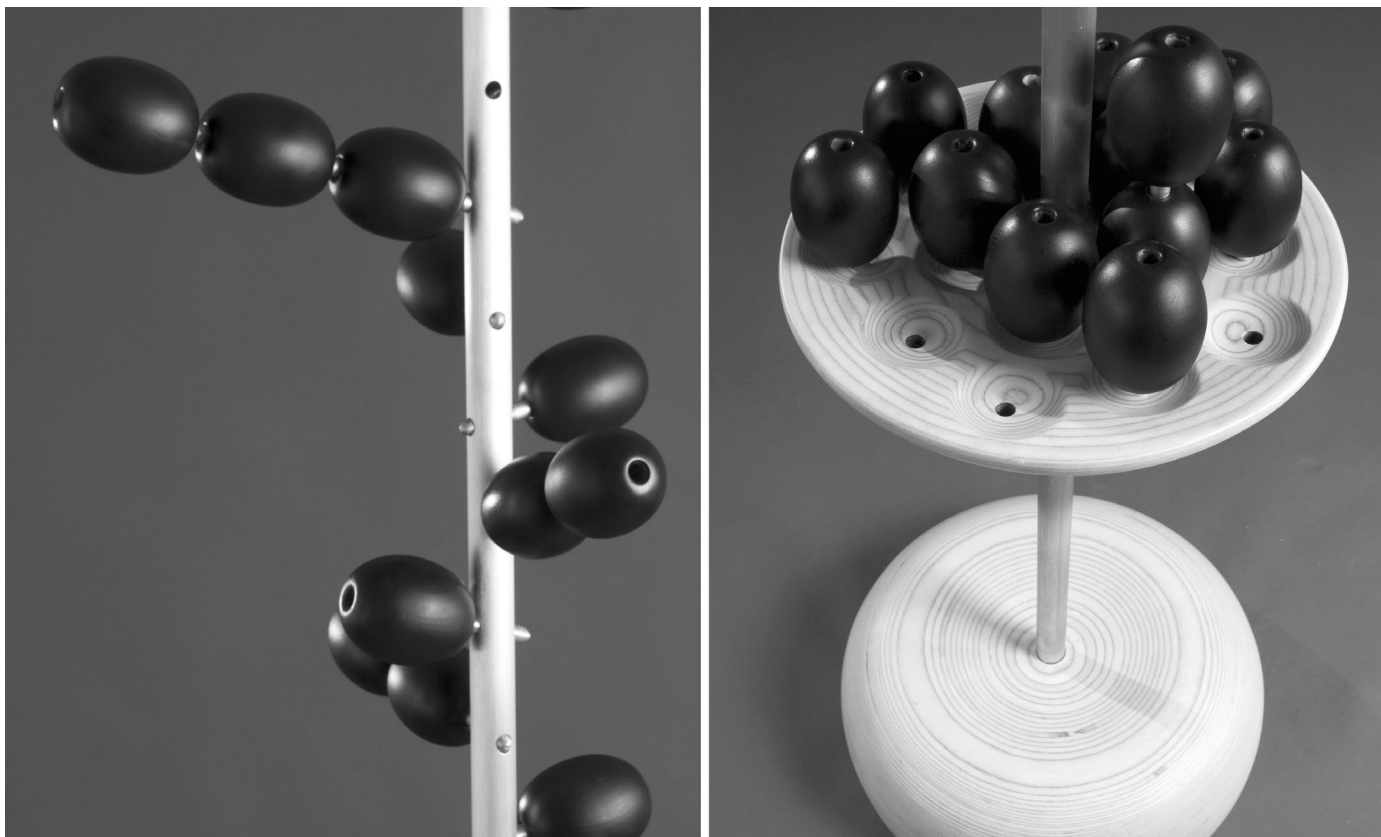
2019

“Zobu birste”, simpozijš “Papeļu māksla” Ventspilī, 2004

"Alfredo"

“Oliva”

“Pele” un “Vilks”

LMA PROJEKTI

MANTOJUMS / maizes notikums

Mantojums ir pagātnes kārde, kas saista paaudzes,
ļauj pārmantot vērtības, bagātina ģimeni.
Ģimenes tradīcijas un spēja būt vienotiem ir milzīga bagātība,
kura jāmanto, bet tā nevienu neapņemas.

Sajust mātes smaržu, tās pagātni un nākotni.

Maizes trauki, maizes notikuma baudīšanai.
Mūsdienu rituāls ar senu vēsturi.

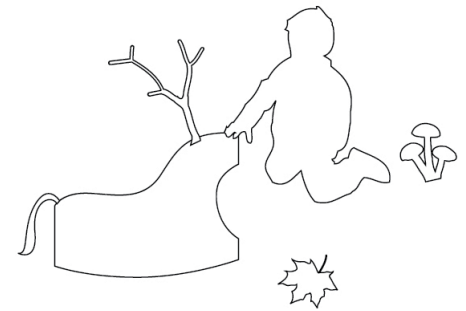
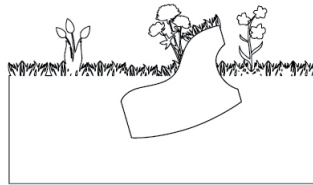
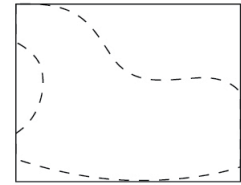
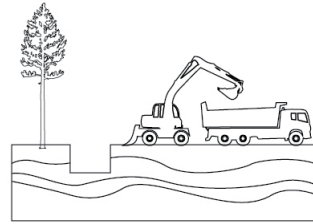

Maizes notikums ir ģimeneskopa, kopības
un pārticības svētki.

Stabila maizīte, neatkarīga tradīcija,
juna pagātnē.

Baiba Linga-Bērziņa, MA darbs "MANTOJUMS / maizes notikums", 2012

Ligita Breġe, "Peat Pete", dalība konkursā "Salone Satellite" Maskavā, 2015

Guna Poga, "Ganu ceļš" un "Eglītes liksta", 2013

LMA Dizaina nodaļas studentu priekšlikumi Liepājas pludmalei, izstāde "Klusais kūrorts", 2011, Liepāja

LMA Dizaina nodaļas studentu priekšlikumi Liepājas pludmalei, izstāde "Klusais kūrorts", 2011, Liepāja

MAN-TU SKAPIS

MAN-TU SKAPIS ir jauns domāšanas veids un vides dizaina risinājums, kā savest kartībā ielu tirdzniecību Vecrīgā. Man-tu skapis kalpo kā latviešu amatniecības un rokdarbu tirdzniecības vieta, kur iedzīvotājiem iegādāties oriģinālus suvenīrus gan sev, gan otiem un ir neatņemama Rīgas sastāvdaļa, kas kalpo kā Latvijas identitātes nesējs ārzemju tūristu acīs. Tas ir mobils, paredzot noteiktu lietu kartību, pārskatāmību un ērtu lietošanu iegādājoties Latvijas suvenīru Man-Tu-Skapi, tu gūsti prieku un mazu laimes sajūtu, ko parāmt sev līdzī, lai kurp tu arī dotos.

Suvenīru tirdzniecības objekta izveidē tiek ievērotas vairākas vadlīnijas:

- Mobilitāte
- Vieglums
- Kārtība
- Rotācija
- Ērtums
- Dažādība formā
- Skalidība
- Pārskatāmība
- Kompaktums
- Proporcijas
- Estētika
- Mazas laimes sajūta.

VIZUALIZĀCIJAS

MAN-TU SKAPJA rotājolo plauktu un atvilktnu sistēmu vizualizācijas.

MAN-TU SKAPJA vizualizācijas vidē - Valņu ielā un Skārņu ielā.

VALŅU IEĻA

Ielu tirdzniecība Rīgā viedo pilsētas tēlu, tomēr tās pašreizējais atspoguļojums nav nedz vienots koncepcijā, nedz izpilnā, kā arī pašreizējā situācijā ielu tirdzniecības punktos var iegādāties ne tikai Latvijā ražotus amatniecības priekšmetus. Daudzi no tiem ir iepirkti no ārzemēm, tādējādi tiem nav nekādas saistības ar Latvijas simbolizāciju. MAN-TU SKAPIS tika izstrādāts ievērojot Rīgas Domes un Rīgas pilsētas būvvaldes izveidotos nolikumus par ielu tirdzniecības vietām Rīgas vēsturiskajā centrā.

MAN-TU SKAPIS piedāvā suvenīru tirdzniecības punktu sniegtos pakalpojumus jaunā veidolā. Tajā ir attīstīta tirdzniecības objektu dizaina, lai tas vienlīdz simpatizētu dažādu mērķauditorijas grupu pārstāvjiem.

Suvenīru tirdzniecības mērķauditorija ir šī pakalpojuma sniedzēji - pārdevēji, kā arī izmantotāji - pircēji. MAN-TU SKAPJA izveidē ir domāts par abu grupu nostādītajām vajadzībām - ergonomiku, drošību, pieejamību un vizuālo estētiku.

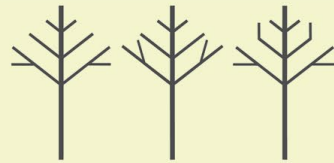
MAN-TU SKAPIS ir veidots no dažāda izpildījuma priekšmateriāliem, finiera, perforētām tērauda plāksnēm un oglekļa tērauda griešanas mehānismiem, alumīnija mezgliem, kompozītmateriāla, Vācu uzņēmuma Blotkle LE-PO 2006 un LE-PO 2006 FI riteņiem, kā arī BLUM pilna izvēluma vadotnēm ar TIP ON sistēmu. Projekta ietvaros tiek izmantotas vairākas tehnoloģijas - lāzergriešana, metālapstrāde, pulverlīdzsāšana, frēzēšana un plaši galdaizstrādes darbi.

Esot ielu tirdzniecības objektu dizaina problēmas:

- Rīgas Dornē ir bijušas sūdzības par tirdzniecības objektu estētiskos pārkāpumiem.
- Esot ielu tirdzniecības objekti risināti dažādās materiālietās un krāsās, neievērojot vienotu vizuālo konceptu.
- Nav pārdomāts ielu tirdzniecības objektu galvenais nosaucums - mobilitāte.
- Lielākā daļa tirdzniecības punktu ir veidoti pēc pūra līdes vizuālā koncepta, neparedzot vietu nokrišņu aizsargelementiem.
- Preces haotiskā izvietojuma padara objektu vizuāli ļoti smagnēju un neorganizētu.
- Nav pārdomāts preču izvietojuma princips.

FOTOFIKSĀCIJAS

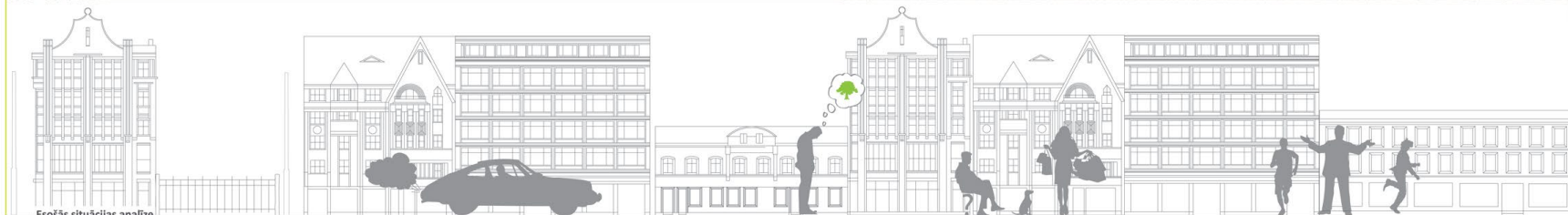

NEPARASTI JAUKA ALEJA

Zaļo zonu izveides piedāvājums Brīvības ielā, Rīgā

Neparasti jauka aleja ir mūsdienīgs piedāvājums kā padarīt Brīvības ielu zaļāku. Apbūvē esošo robu robežšķirtnes vietās tiek veidoti vertikālie dārzi ar vītenaugu stādījumiem. Koku paēnī izvietotas modūlārās ārtelpas mēbeles dzīves un urbānās ainavas baudīšanai.

Esošās situācijas analīze

Brīvības ielas lietotāji dienas aizvada kā Gustavo dziesmā *Stabs, stabs, stabs, stabs. Koks, koks, žogs, žogs. Māja, māja, logs, logs (...)*. Tikai Brīvības ielā koku tikpat kā nav...

Intensīvā auto satiksme rada troksni, putekļus, stresu un gaisa piesārņojumu.

Celtniecības laikā ir izkausti teju visi ainavā esošie elementi.

Nepilnības ielas labiekārtojuma: soliņu un velosipēdu novietņu nepietiekamība.

Ielu ieskauj 20. gs. sākuma celtnes ar ļoti greznām fasādēm, tomēr tikai reti tas steigi pamana skaidro arhitektūru.

Risinājuma izklāsts

Neparasti jauka aleja ir piedāvājums Rīgas maģistrālajā ielā izveidot vertikālos dārzus, lai rosinātu domāt par Brīvības ielu ne tikai kā par tranzītzonu, bet dzīvesvietu tūkstošiem cilvēku.

Zaļo zonu izveidei izmantota šaura zemes platība – ielas tēlu degradējošās robežšķirtnes starp apbūvē esošu robu un ietvi, kas tiek pārvērstas par pievienoto vērtību ielas tēlam un telpai.

15 jaunizveidotās zaļās zonas savieno divas nozīmīgas Rīgas zaļās struktūras - Brīvības bulvāra liepu aleju un Brīvības gatves koku stādījumus.

Publiskā zaļā zona dod iespēju Brīvības ielas lietotājiem mirkli atpūsties no ikdienas steigas, satikties un novērtēt skaisto Brīvības ielas arhitektūru.

Apstādījumiem izmantoti ātraudzīgi vītēnaugi *Parthenocissus quinquefolia*, kas ritmiski vijas 4m augstumā pa stilizēta koka zariem, aizpildot tukšo ielas fronti.

Augi ir vērtīgi skābekļa un mitruma avots, kas uzlabo gaisa kvalitāti ielas telpā. Alejas paēnā izvietotas modulāras ārtelpas mēbeles ar soliņiem, velosipēdu pieslēgšanas vietām un augu konteineriem.

Pieclapiņu mežvīns - *Parthenocissus quinquefolia*

Vasarzaļa, zaraina, kāpelējoša vinkoku dzimtas liāna. Mežvīns ir izplatītākais, ziemcietīgākais, mazāk prasīgākais un ātraudzīgākais vītēnaugs Latvijā. Noturīgs vietās ar intensīvu auto satiksmi. Vēlā rudenī, pirms nobrišanas lapas koši sarkanās.

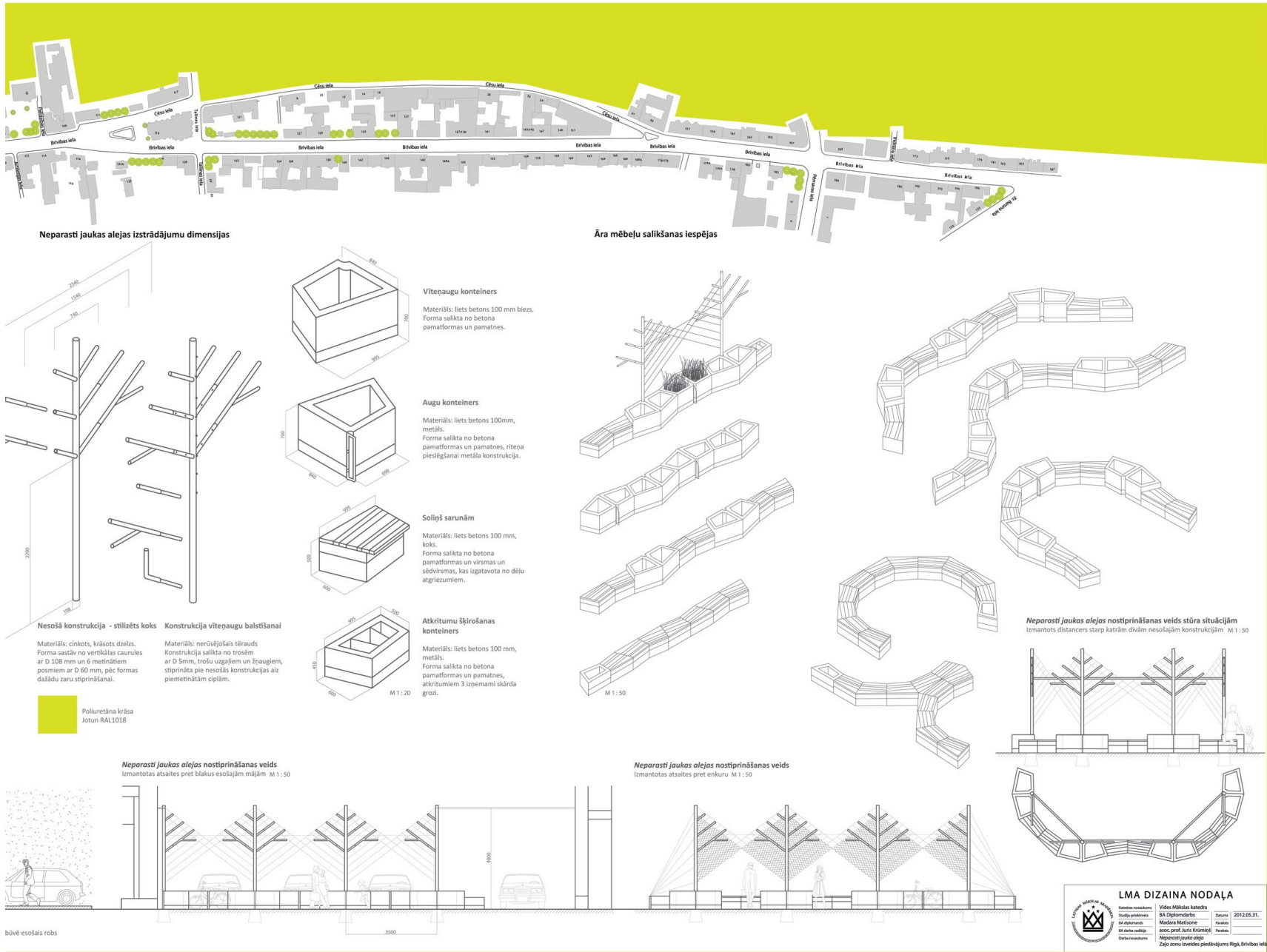
Brīvības ielas apstādījumu sistēmas attīstības plāns M 1:1500

Apzīmējumi

- Esotie koku stādījumi*
- Jaunveidojamie ielu stādījumi*

*Koku un augu konteineru rindu attālumus nosaka, izvērtējot un ierēķinot diametra vai attālošanas rādītājus.

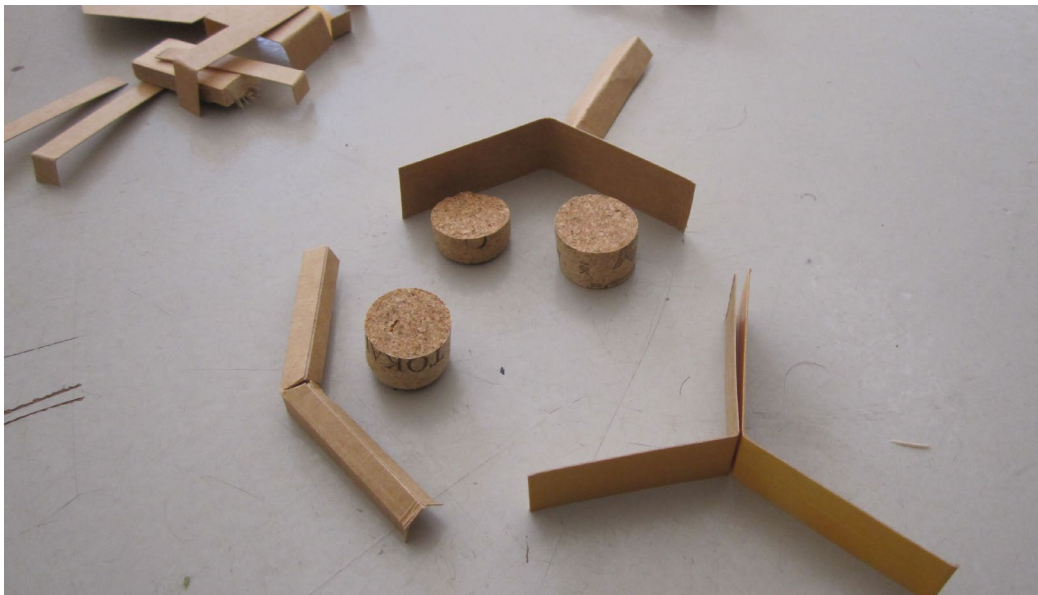
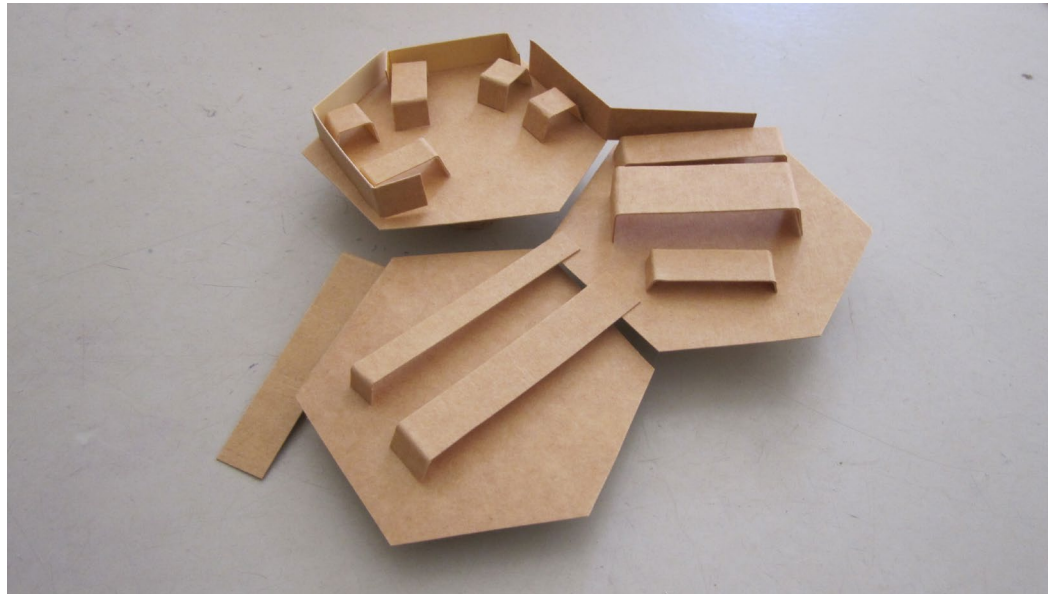
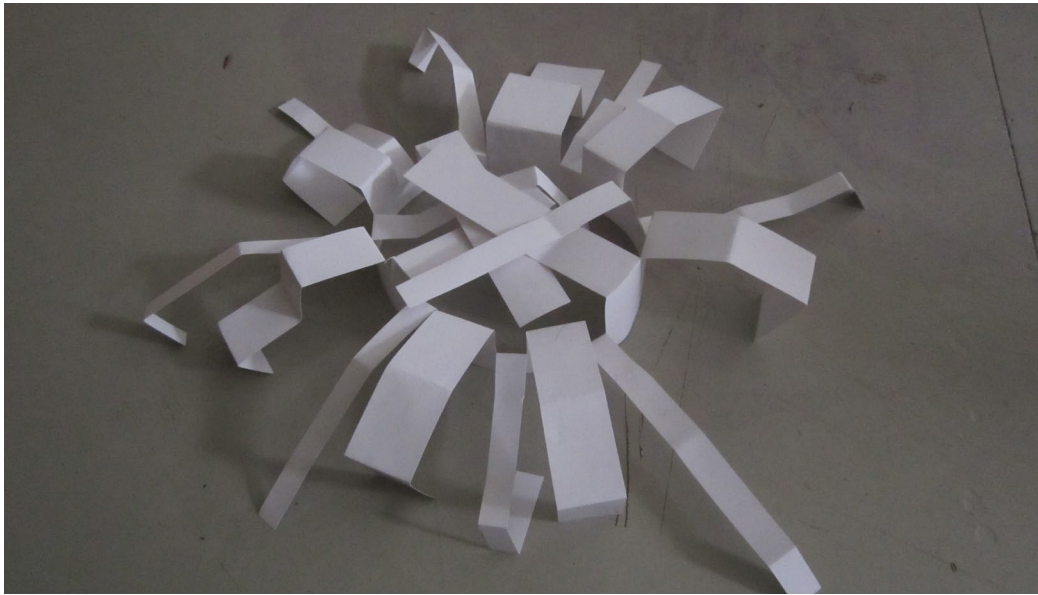
Madara Matisone, "Neparasti jauka aleja", BA darbs, 2012

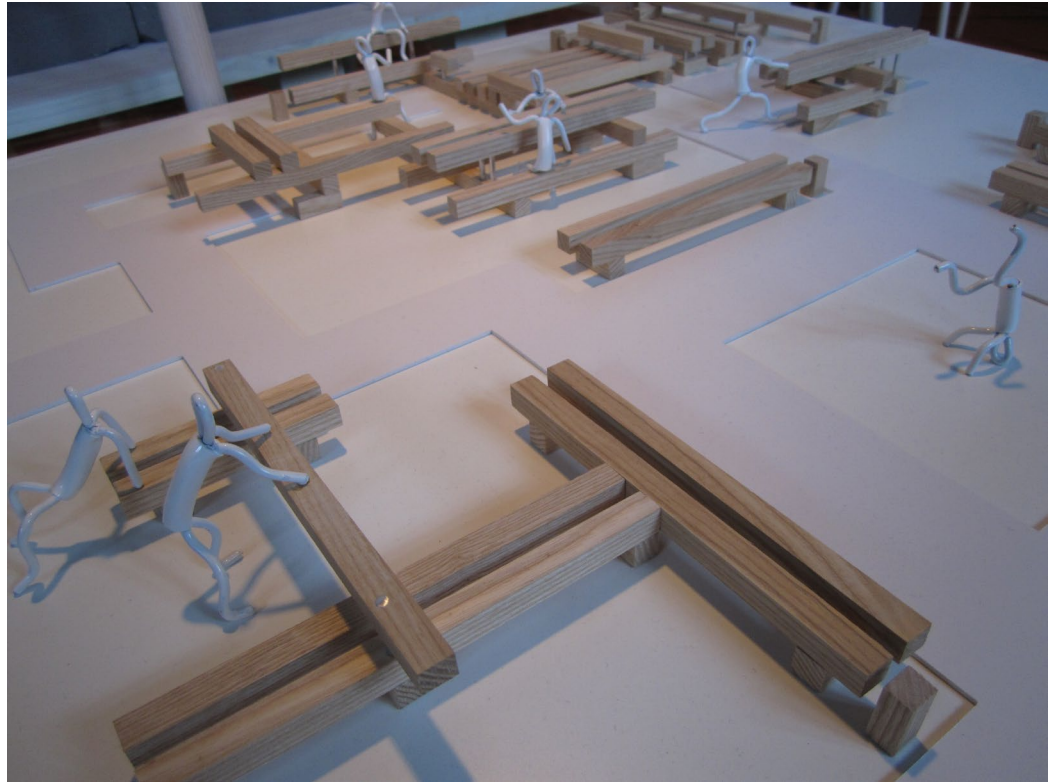
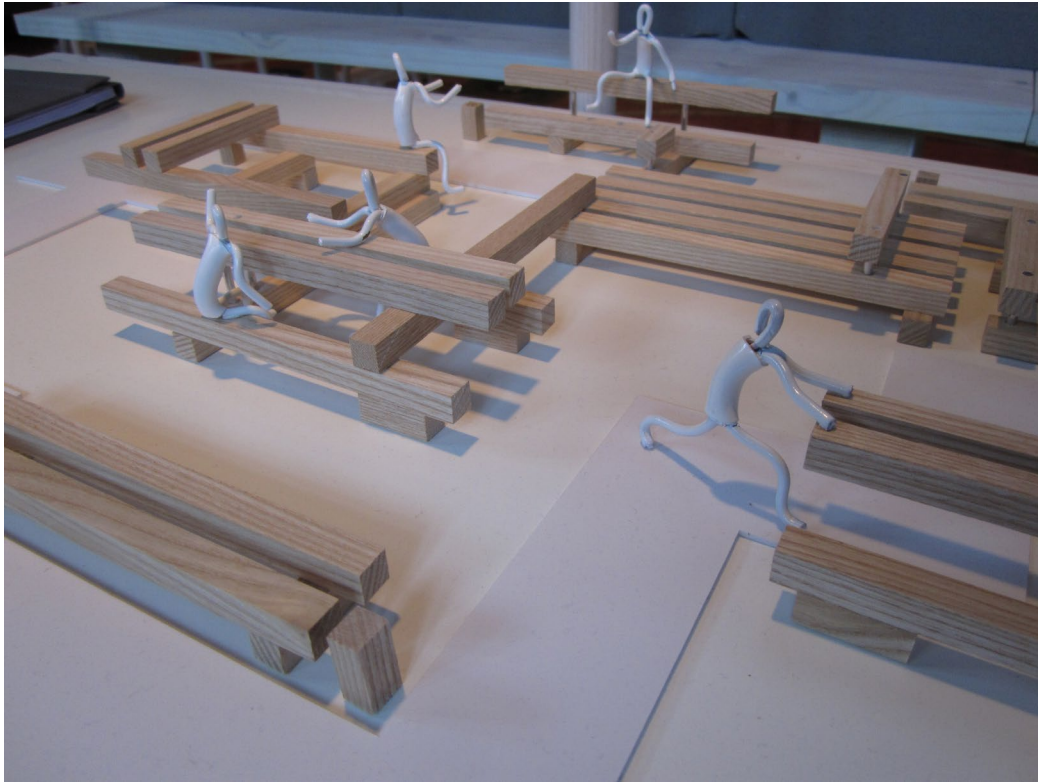
Ligita Breġe, BA darbs "Pagalms = Satikšanās = Rituāls", izpētes daļa, 2012

Ligita Breġe, BA darbs "Pagalms = Satikšanās = Rituāls", izpētes daļa, 2012

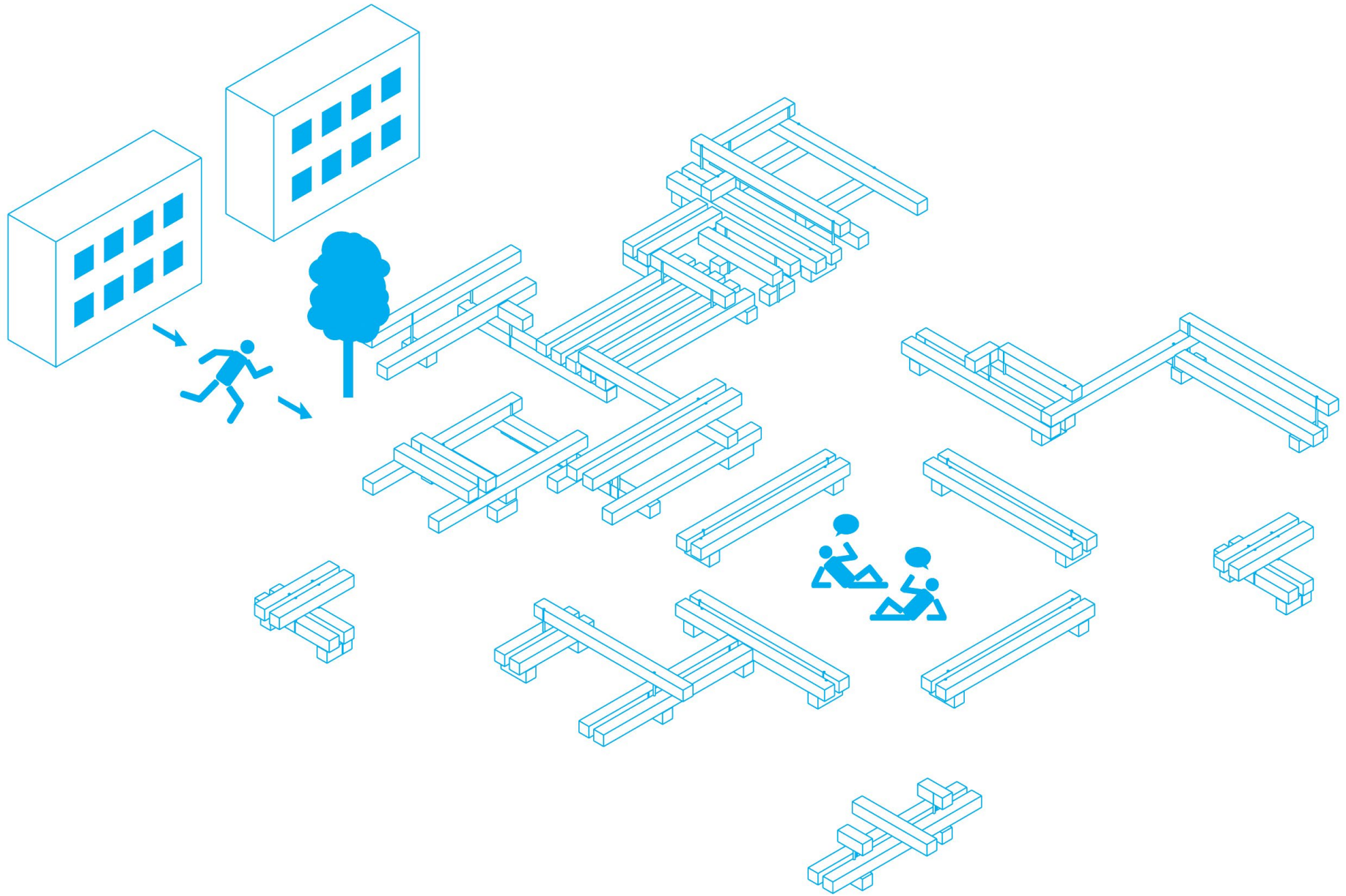
Ligita Breġe, BA darbs "Pagalms = Satikšanās = Rituāls", skiču stadija, 2012

Ligita Breġe, BA darbs "Pagalms = Satikšanās = Rituāls", makets, 2012

Ligita Brege, "MEET ME!", dalība konkursā Salone Satellite Maskavā, 2012

Ligita Brege, "MEET ME!", 2012

Ligita Brege, "MEET ME!", dalība izstādē Greenhouse Stokholmā, 2013

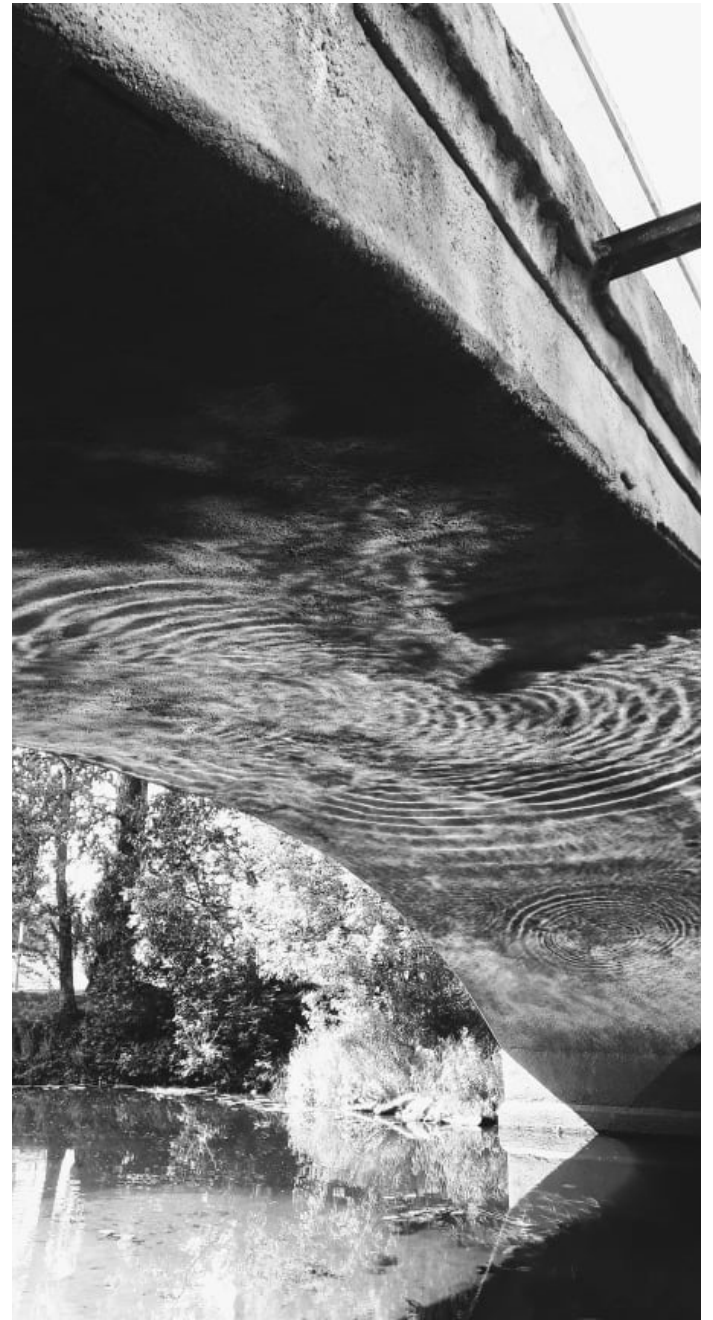

Ligita Brege, "MEET ME!", dalība izstādē Salone Satellite Milānā, 2013

SADARBĪBA AR RŪJENU

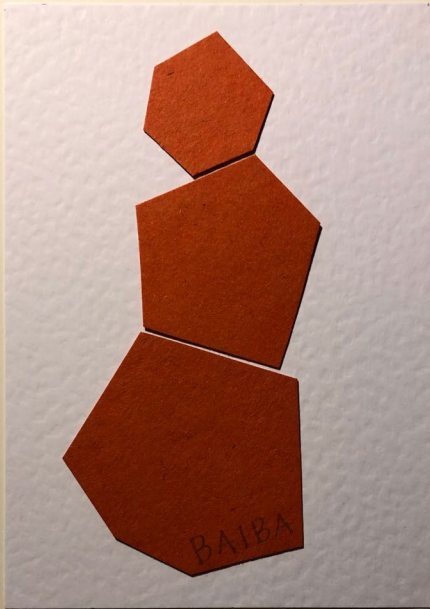
LMA Vides mākslas studenti vasaras praksēs Rūjienā, 2013-2018

LMA Vides mākslas studenti vasaras praksēs Rūjienā, 2013-2018

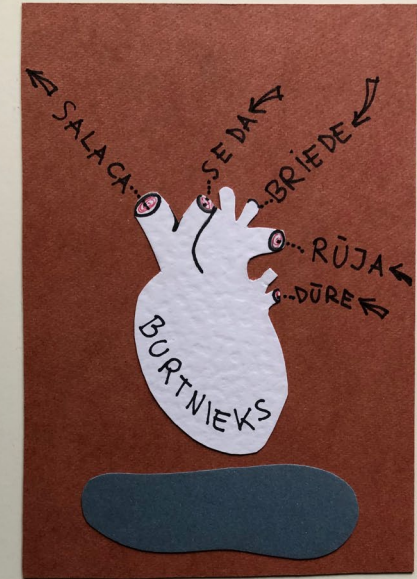
LMA Vides mākslas studenti vasaras praksēs Rūjienā, 2013-2018

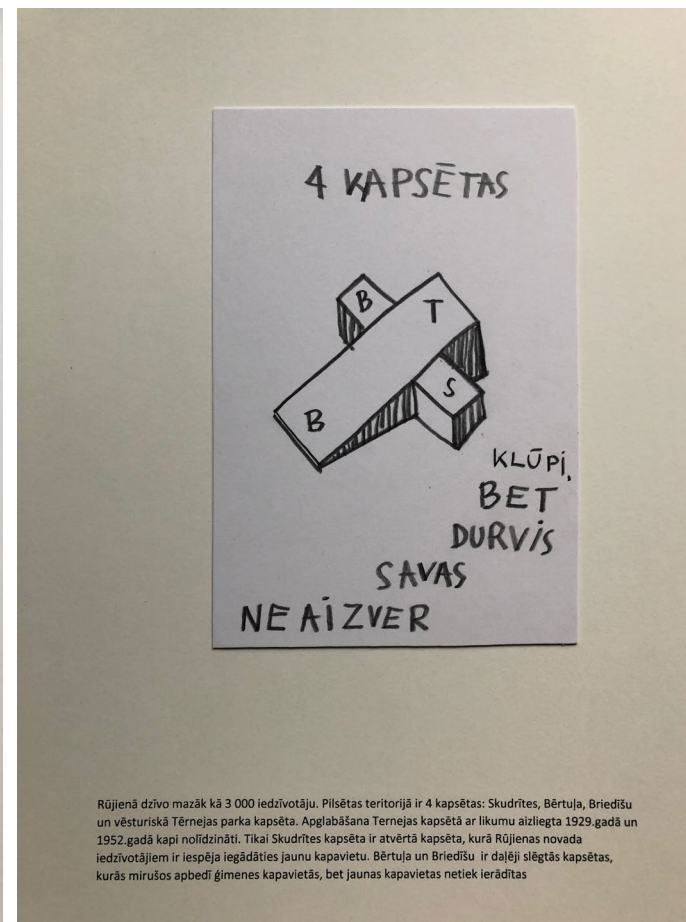
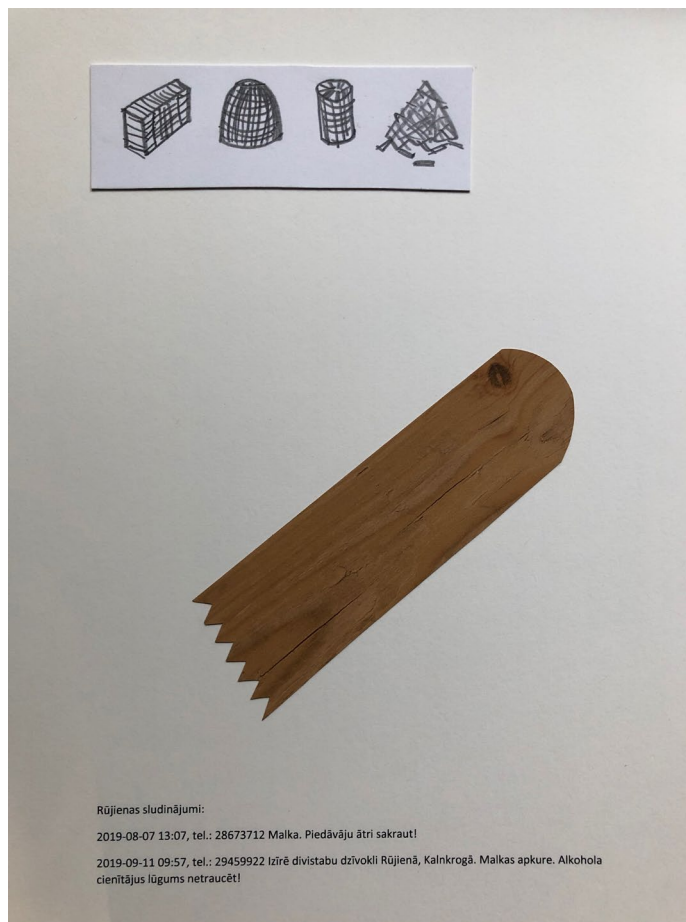
Rūjienas slavenais sarkanais ķieģelis. Ķieģelus žāvēja, izklājot nojumēs, pēc tam ar zirgiem pieveda ceplim, kur apdedzināja. Ceplis bija no ķieģeļiem un akmeņiem izmūrēta četrstūrains garena krāsns ar kurtuvēm sānos. Ķieģelis plaši izmantots un raksturīgs pilsētas vēsturiskajā apbūvē. Pilsētas centrā vēl joprojām labi izlasāmi ēku fasādēs ieskrāpētie vārdi.

1939. gadā uzstādītais tēlnieka K. Zemdegas piemineklis "Sējējs" - jauneklis ar sētūvi - veltīts Latvijas brīvvalsts zemkopības ministram rūjienietim Arturam Alberingam. Kādā 1951. gada naktī piemineklis tiek nogāzts un pazūd bez pēdām. Uz pamata, no kura tiek izdzēsti vārdi "Arturam Alberingam", novieto ģipša pionieri. 1977. gadā kārtējā pavasara talkā bērni atrod "Sējēja" daļas, kas ieraktas zemē. Trūkst tikai skulptūras galva. 1988. gada augustā, vadoties pēc jaužu runām, ūdenslīdēji Voldemārs Rains un Anatolijs Koļesņikovs skulptūras galvu atrod Rūjas upē pie centra tilta. Kopš 1988. gada 18. novembra "Sējējs" atkal stāv savā vietā. Atjaunots arī uzraksts "Arturam Alberingam". Rēta uz skulptūras kakla redzama joprojām.

Burtnieks (saukts arī par Burtnieka ezeru) ir ceturtais lielākais ezers Latvijā. Tas atrodas Ziemeļvidzemes ziemeļos Burtnieka līdzenumā. Burtnieku ezerā ietek Aunupīte, Bauņupīte, Briede, Dūre, Ēkinupe, Rūja, Seda un citas mazas upītes. No ezera iztek 95 km garā Salaca, kas ietek Rīgas jūras līcī. Ūdenstilpes forma ir saspiesta elipse. Sekls ezers. Vidējais dziļums ir 2,9 m.

ART IS EVERYWHERE!

